

Érdeke –e egy pszichológusnak a kamarai tagság?

Minden magyarországi képzőhely, azaz az a pszichológiát oktató egyetemek, a Magyar Tudományos Akadémia, szakmai grémiumok, neves pszichológusok állnak ki a Magyar Pszichológus Kamara felállításá mellett. A csekély számú ellenző is csupán azzal a téves érvrendszerrel áll elő, miszerint az egészségügyben dolgozó pszichológusokat az egészségügy rendszeréből nem szabad kiszakítani. Természetesen a javaslat nem is célozza ezt, mert – az országban bevett és megszokott módon - kettős kamarai tagságot ír elő számukra. De mi a helyzet egy „átlagos” pszichológussal?

A pszichológusok egy része már most is valamely kamara tagjaként dolgozik, de nem a pszichológia szakma alapján szerveződve, hanem igazságügyi szakértőként vagy az orvosi kamarában klinikai szakpszichológusként, esetleg mindkét kamara tagjaként. A javaslat célja, a már meglévő, eredményesen és hatékonyan működő, az egyes szakterületeket szabályozó rendszerek érintetlenül hagyása mellett, egy általános, az összes pszichológust a mindegyikük által megszerzett alapdiszciplináris tudás mentén kívánja összefogni. Így a törvényben szereplő javaslat alapján megmarad az eredeti kamarai tagság az alapvégzettséghez kötött kamarai tagság mellett.

A pszichológusok nagy része nem klinikusként dolgozik, nem az egészségügyben talált hivatására, hanem egyéni vállalkozó vagy alkalmazott pszichológusként, vállalati környezetben vagy egyesületénél, alapítványnál, munkaközösségben dolgozik tanácsadó pszichológusként, munkapszichológusként, sportpszichológusként, stb. Mit hozhat ezeknek a szakembereknek a Kamara? Számít manapság az érdekképviselő? Nagyon is! Habár számos társadalomtudományi területen vannak országos gondok, látható, hogy a kormányzati, szakmapolitikai, tudományos egyeztetéseken a megfelelő tömegbázissal és tárgyalási potenciállal rendelkező szervezeteket hívják meg. A kamarák helyzetét nagyobb perspektívában tekintve látható, hogy a legrégebbi kamarák, az orvosi és az ügyvédi kamara milyen tekintélyt és megkülönböztetett szerepet vívott ki a tagjai számára.

Ma a pszichológus társadalomnak nincs ilyen megfelelő szervezete, ennek megfelelően a szakma tisztasága, hitele és szabályozottsága messze elmarad a többi társadalomtudományi tevékenységtől. Ez a kaotikus helyzet a „ál-gyógyítók” és „előzőélet-terapeuták” tengerében alig teszi láthatóvá a felsőfokú szakképesítéssel rendelkező pszichológusokat és tevékenységüket. Egy közhiteles nyilvántartásban szerepelni és ezt igazoló dokumentummal bírni presztízst és szakmai tekintélyt jelent minden szakembernek. A kliensek számára pedig biztosítékot és garanciát a hiteles segítség tekintetében. A szakma láthatóvá tétele és a

kliensek folyamatos felvilágosítása azt eredményezi, hogy mind több személy fordul képzett pszichológushoz, ami természetesen a szakma és a társadalom elemi érdeke.

Sajnos az egyébként legjobban szabályozott egészségügyi területen sem működik megfelelő módon a szakmai érdekképviselet. A Magyar Orvosi Kamarában pontosan négy évvel a klinikai szakpszichológusok kötelező MOK-tagságának jogszabályban való kihirdetését követően jöhetett csak létre a kezdetekkor megígért kamarai szerv, a pszichológusok saját belső tagozata, a Nem Orvos Diplomások Területi Szervezete. A DTESZ azonban sajnos röviddel a választás után sem tudta megkezdeni munkáját, ami az előző években is akadozott. A vezetőségben történő személyi változások miatt tovább várta magára a hatékony és érdemi érdekképviselet, miközben többen arra hivatkoznak, hogy a klinikai szakpszichológusok szakmai képviselete megoldott a MOK-ban. Ez sajnos azonban még nincs így.

A kamarának köszönhető szakmai közösségalkotás és öndefiníálás, mellett azonban jobb együttműködés is létrejöhet a társzakták között. Amennyiben létezik egy kellően legitim és sokoldalú, megszólítható szakmai szervezet, kialakulhat egy intenzív párbeszéd a pszichológusok és mentálhigiénés segítők, pszichológusok és orvosok, pszichológusok és pedagógusok között, hogy csak néhány példát említsünk. Ennek a szükségességét bizonyára azok értik a legjobban, akik ezeken a határterületeken vagy ezekkel a szakmákkal együttműködésben dolgoznak a mindennapokban. A gyermekvédelemben, az iskolákban, a családgondozókban, és számtalan helyen van szükség a kompetenciák tisztázására és az együttműködés szorosabbá tételére.

A kamarai tagság természetesen kisebb-nagyobb mértékű tagdíjfizetéssel is jár. Ennek a mértéke a gyakorlatban azonban éves szinten 10-20 ezer forint, ami már egy-két konferencia és a kamarai szolgáltatások és címvédelem által megtérül. Több ezer pszichológus ma is fizet tagdíjat, a MOK-ban, a szakértői vagy az iparkamarában. A legtöbb kamara azonban, hogy a MOK vagy a felállítandó **Magyar Pszichológus Kamara is lehetővé teszi, hogy az általános tagdíjnak csak a felét fizesse az, aki más kamarának is kötelezően a tagja. Így az is előfordulhat, hogy az új tagdíjjal együtt is lesz, akinek kevesebbet kell fizetnie.** Ezen túlmenően minden kamara biztosít kedvezményeket a tagjainak, amennyiben speciális jogállásuk vagy élethelyzetük ezt megköveteli.

Legalább ilyen fontos lenne a különböző területeken **a munkafeltételek és a tevékenységgyakorlás feltételeinek tisztázása.** Míg egy klinikai szakpszichológus munkája – egyéni vállalkozóként is – számos egészségügyi jogszabályban rögzített szigorú szabályhoz kötött, mely a klinikai szakpszichológiának sem minden ágában indokolt, addig a tanácsadó pszichológus vagy gyámügyi tanácsadó számára semmilyen előírás nincs, aminek következtében sok munkahelyen csupán egy ablaktalan, faszékekkel és íróasztallal felszerelt helyiség áll rendelkezésre. **Egy szakmai kamara nem csupán az egyéni vállalkozók, de az alkalmazásban dolgozó pszichológusok munkafeltételeinek javítása érdekében is fel tud lépni.**

A szakmát gyakorlók értik meg és élik meg nap, mint nap a szakmai szabályok, protokollok, jogszabályok továbbfejlesztésének szükségességét. Néhány területen kötelező, de minden szakterületen szükség volna szupervízióra, szakmai támogatásra, továbbképzések, konferenciák biztosítására. A megfelelő szervezet hiányában – egy-két szakterülettől eltekintve – nincsenek meg a pszichológust támogató protokollok, dokumentációk. **A kamara minden tekintetben, a tesztek használatától az etikai kérdésekig, a székhelybejelentéstől az egészségügyi nyilvántartásba vételig tudja segíteni a tagok adminisztratív munkáját.** E mellett a hagyományos kamarák számos egyéb szolgáltatást nyújtanak tagjai számára: jogszabálykövetés és értelmezés, konferenciák szervezése, információáramlás biztosítása, belső képzési rendszer kialakítása, állásportál, stb.

Az elhivatott szakmagyakorlók és a tudományos fejlődés iránt elkötelezett pszichológusok a kamarán keresztül bekapcsolódhatnak a szakmai szabályok továbbfejlesztésébe. A pszichológiai tevékenység gyakorlása, annak részletszabályai, a szakmai protokollok kialakítása egységesebbé teheti a pszichológusok tevékenységét, pontosan lehatárolhatja a különböző szakpszichológusok tevékenységét és kompetenciáit, ezáltal pedig átláthatóbbá teheti a képzések rendszerét. Ma előfordulhat az a helyzet, hogy egy okleveles pszichológus öt év egyetemi képzés után részt vesz több százezer forintért egy módszerspecifikus képzésen, mégsem hasznosíthatja az ott megtanultakat szakpszichológusi képesítés hiányában. Ez a szakmának nem érdeke, a szakma érdeke a hatékony, rendszerbe foglalt és színvonalas képzések elősegítése, a megszerzett képesítések használhatóságának biztosítása, nem csak az egészségügy területén, de minden szakterületen. Ebbe a folyamatba a Magyar Pszichológus Kamarán keresztül minden egyes pszichológus bekapcsolódhat.

Mindezek alapján könnyen belátható, hogy akár egy munkaközösségben dolgozó, akár egy vállalkozó pszichológus csekély ráfordítás ellenében az érdekképviselő hatékonyságával, a társadalmi megbecsültség növekedésével, a munkafeltételek javulásával és a kliensek bizalmának növekedésével számolhat. **A kamara, mint köztestület önkormányzati elven szerveződik, azaz a tagokon múlik, hogy hogyan élnek ezzel a szép és történelmi lehetőséggel, amennyiben a törvénytervezetet a Parlament elfogadja.**